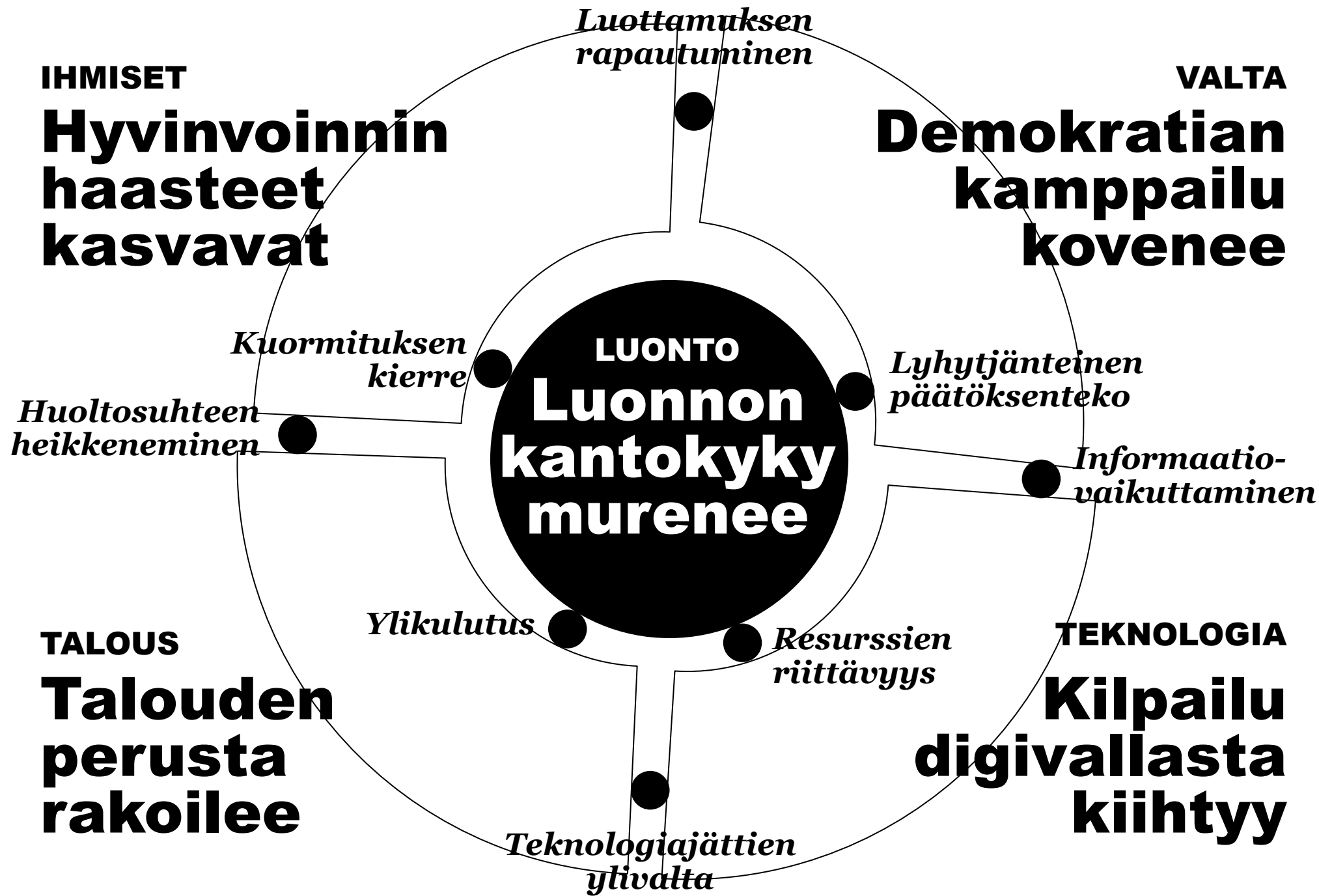

Globaalit muutosvoimat ja Suomi

Hallitusohjelmaneuvottelut 3.5.2023
Sitran yliasiamies Jyrki Katainen

IHMISET

**Kokonais-
valtainen
hyvinvointi**

*Uudet vaikuttamisen
tavat*

VALTA

**Vahva
luottamus ja
osallisuus**

*Kestävät
elämäntavat*

*Hyvinvointi
investointina*

LUONTO

**Ekologinen
jälleen-
rakennus**

Ylisukupolvisuus

*Digitaalinen
sivistys*

TALOUS

**Korjaava ja
uusintava
talous**

Kiertotalous

*Digivihreä
siirtymä*

TEKNOLOGIA

**Reilu
digimaailma**

*Datatalouden
pelisäännöt*

Datataloudesta uutta kasvua

Sote-data, tekoäly ja investoinnit

Suomi digitaalisen vallankumouuskulkuun kärkeen

– Datataloudesta laaja-alainen, strateginen teemakokonaisuus

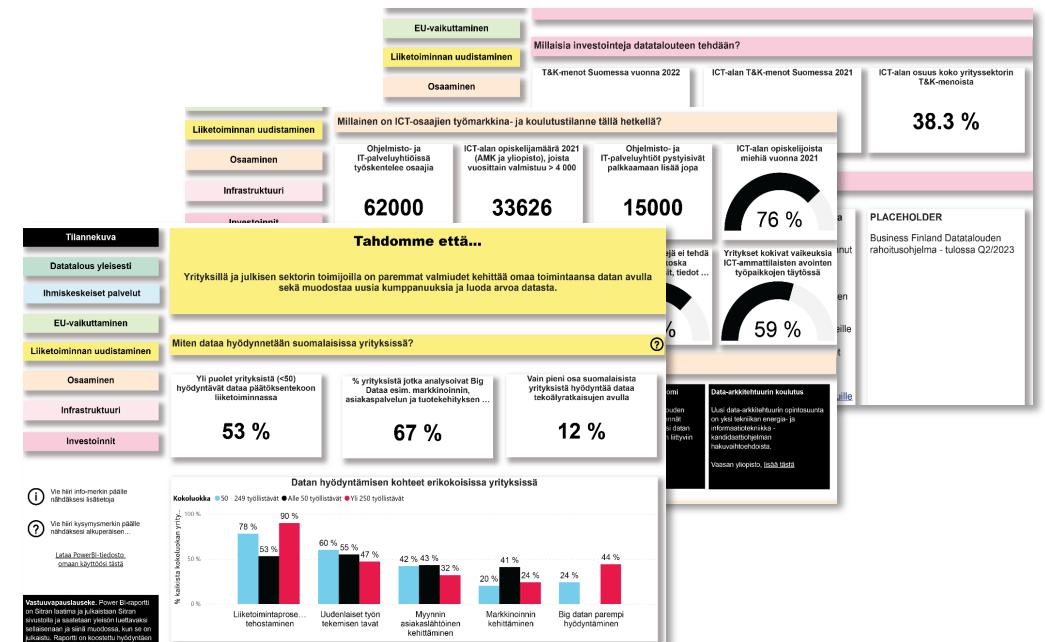
Datatalouden strategiseen teema-alueeseen n. 5 kärkeä:

- Soten uudistaminen data edellä
- Kvanttilaskenta
- Tekoälyn käytön lisääminen
- Kyberturvallisuus uudessa toimintaympäristössä
- Digivihreät investoinnit

**DATATALOUS
KASVAA MUITA
TOIMIALOJA
NOPEAMMIN**

13%

(kasvu % v. 2021)

Datatalouden kehitystä on pystyttävä mittaamaan. Pohjana voidaan käyttää Datatalouden tiekarttatyössä (elinkeinoelämä ja ministeriöt) tehtyä mittaristoa.

Datan hyödyntäminen mahdollistaa paremmat palvelut ja 770 miljoonan säästöt sote-menoissa

SITRA

TYÖPAPERI

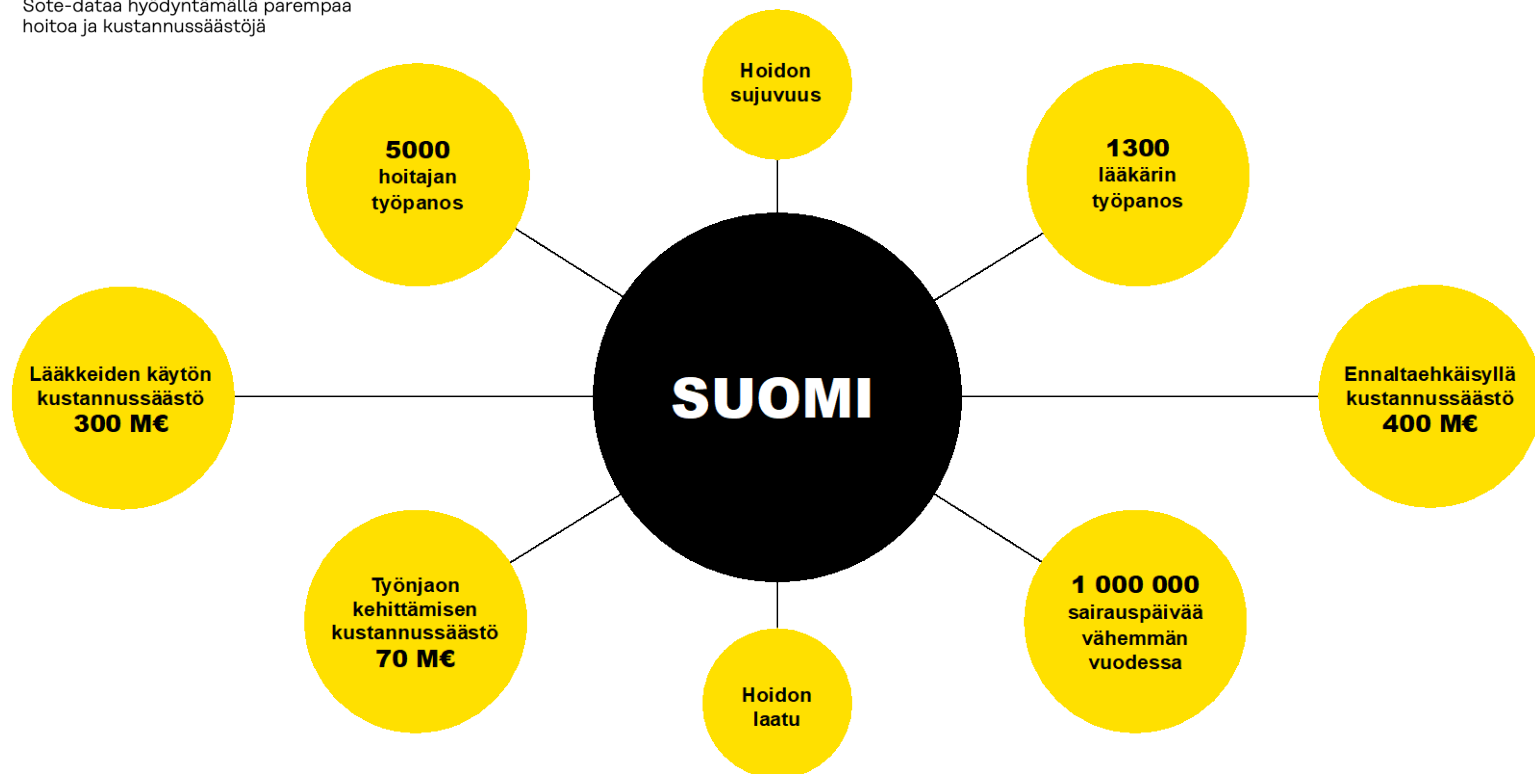
8.5.2023

DATASTA VOIMAA

SOTE-JÄRJESTELMÄÄN

Sote-dataa hyödyntämällä parempaa hoitoa ja kustannussäästöjä

7 suositusta:

1. Yksilön pääsyä häntä koskevaan tosiaikaiseen dataan on helpotettava.
2. Periaate “kerää ja kirjaa sujuvasti kerran, käytä usein” tulee ottaa käyttöön.
3. Sote-datan laatua tulee parantaa.
4. Yksilökeskeiset, kansainväliset tietomallit tulee ottaa käyttöön.
5. Lainsäädännön tulee mahdollistaa tekoälyn käyttö ja tehtävä se velvoittavaksi.
6. Kansallinen ohjausmalli on uudistettava.
7. Rahoitusta tulee suunnata suositusten toteuttamiseen.

Strategisten investointien edistäminen:

esimerkkinä "Kvanttilaskentaa tutkimusharppaukseen"

1

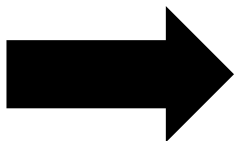
Kvanttilaskenta mullistaa tutkimuksen mm. lääkkeiden kehittämisen ja samaan aikaan murtamaan kaikki nykyiset digitaaliset suojaukset. Voi olla myös osa Suomen tulevaa Nato-profiilin kehittämistä.

2

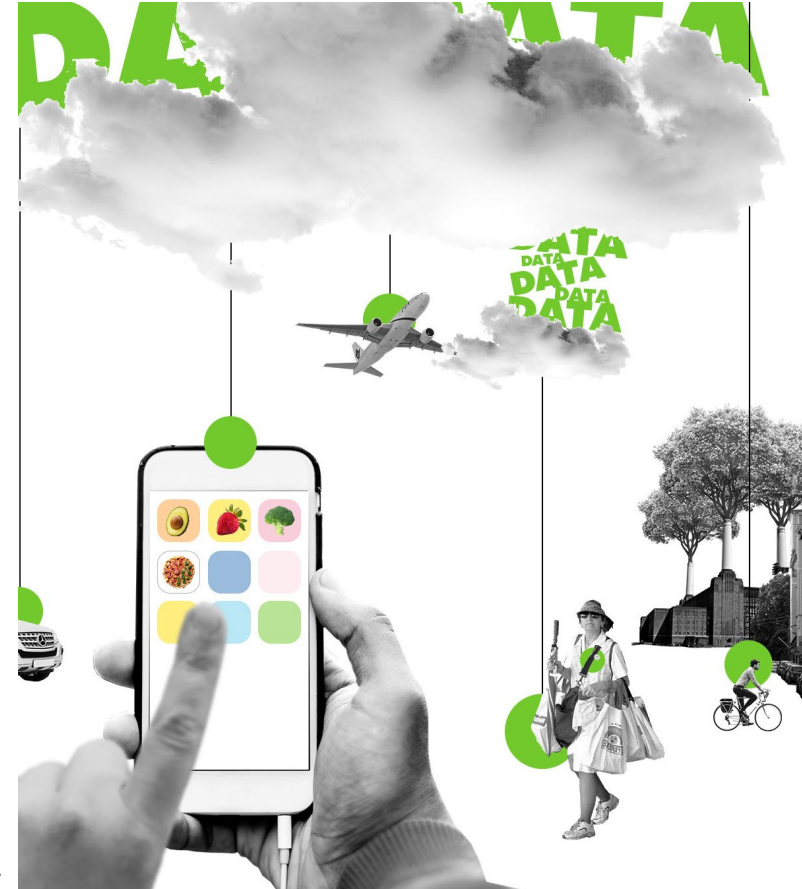
Kvanttilaskennan hyötyjen maksimointi edellyttää sen **kytkemistä olemassa olevaan suurteholaskentaan.**

3

Kilpailu osaajista on globaalia. Yritykset voisivat hyödyntää suurteholaskentaa ja kvanttilaskentaa **tki-toiminnassaan** enemmän, jos se tehtäisiin helpommaksi.

**Esimerkki strategisesta
kertainvestoinnista:
Suomen Kvanttiagregaatti Oy**

Tekoälyn käyttöä työn tehostamiseksi tulisi rohkeasti lisätä julkisella sektorilla

TEKOÄLYN KÄYTTÖ- MAHDOLLISUUDET JULKISELLA SEKTORILLA

Oikeudelliset reunaehdot ja
kansainvälinen vertailu

Oskari Paasikivi, Johanna Tuohino,
Juli Mansénus, Jukka Lång

Tekoälyn käytön lisääminen edellyttää kansallisen lainsäädännön päivittämistä, mistä Sitralla on yksityiskohtaiset suositukset.

Tekoälyä voidaan käyttää esimerkiksi **sote-sektorilla ennaltaehkäisevässä hoidossa**, kuten riskiryhmiin kuuluvien tunnistamisessa.

Toinen konkreettinen esimerkki on **hoitotapahtumien aikaa vievien kirjauksien helpottaminen purkamalla sanelut tekstiksi tekoälyn avulla**. Nykyisellään kirjausten tekeminen vie lääkäreiltä ja muulta hoitohenkilökunnalta jopa enemmän aikaa kuin potilaan tutkiminen. **Edellyttää esimerkiksi Asiakastietolain päivittämistä.**

Lähde:

Sitran selvitys - Tekoälyn käyttömahdollisuudet julkisella sektorilla

**Kasvua ja
hyvinvointia
kotimaisilla
ratkaisuilla**

Kolme pointtia Suomen kestävään kasvuun

Maailmassa käynnissä oleva kestävyysmurros on suuri tilaisuus luoda Suomelle kilpailukykyä, talouskasvua ja uuden hyvinvoinnin eväitä, mutta se ei tule itsestään. Edelläkävijät valtaavat markkinat. Jos Suomi ei tartu tilaisuuteen, muita halukkaita kyllä riittää.

Mitä voimme saavuttaa tarttumalla kestävään kasvuun?

- **Investointeja** Suomeen. Raha liikkuu kestävyysmurroksen perässä. Suomalaisilla ratkaisuilla voidaan houkutella nämä investoinnit tänne – jos meillä on tarjota jotain tarpeeksi kiinnostavaa, mihin investoida.
- Uusien **innovaatioiden** moottorin. Yhteiskunnan rakentaminen luontoa vahvistavaksi ja hiilineutraaliksi on teollisen vallankumouksen kaltainen taitekohta. Suomalaisilla ratkaisuilla voimme vastata maailmanlaajuiseen kysyntään – ja ottaa osamme markkinoista.
- Kansantalouden kestävyiden ja **kasvuedellytysten** turvaaminen. Taloutemme on täysin riippuvainen luonnosta, josta arvoketjut alkavat. Kun hallitsemme luonnon varantoa – talouden kielellä luontopääomaa – kestävästi, turvaamme kansantalouden kasvuedellytykset myös pidemmällä aikavälillä.

Mitä markkinoilla tapahtuu?

- **Energiasiirtymä** fossiilisista uusiutuviin etenee paljon ennakoitua nopeammin
- **Vetytalouden kehitys** houkuttelee jo nyt Suomeen miljardi-investointeja
- **Murros lineaaritaloudesta kiertotalouteen** luo uusia markkinoita, innovaatioita ja liiketoimintaa
- **Luontopohjaisten ratkaisuiden** kysyntä kasvaa
- **Kestävyyssiirtymä** voi tuoda Suomelle jopa 85–100 miljardin euron vientitulot vuoteen 2035 mennessä

Kahdeksan kestävän kasvun kärkeä

”Toteutetaan strateginen ohjelma kestävän kasvun kärkien ja investointien vauhdittamiseksi.”

1. Vetytalous

Vahva vetystrategia ja panokset vetypohjaisten ratkaisujen kehitykseen ja markkinoille pääsyyn

2. Puhdas ja edullinen sähkö

Puretaan kustannustehokkaan sähköjärjestelmän hallinnolliset esteet

3. Polttoon perustumaton lämmöntuotanto

Uusien kaukolämpöteknologioiden pilotointi ja biomassan priorisointi korkeimman jalostusarvon kohteisiin

4. ”Miinuspäästöt”

Negatiivisille päästöille määrälliset tavoitteet ja strategia niiden saavuttamiseksi

5. Luontopohjaiset ratkaisut

Ohjelma luontopohjaisten ratkaisujen kehittämiseen ja skaalaukseen valtion, kuntien ja yritysten yhteistyönä

6. Metsäteollisuuden jalostusasteen nostaminen

Kansallinen tavoite metsiin liittyvän jalostusarvon kasvattamiselle, josta johdetaan keskeiset toimenpiteet ja ohjauskeinot

7. Elintarviketuotannon murros

TKI-panostus proteiinikasvien jalostukseen, ruokainnovaatioihin ja solumaatalouteen

8. Kiertotalous

Kiertotalousmarkkinoiden kirittäminen viemällä sitovat kiertotalouskriteerit julkisiin hankintoihin

Kansantalouden kestävyys ja kasvuedellytykset

”Suomen talous kasvaa luonnon kantokyvyn puitteissa. Luontokatoa torjutaan markkinamekanismeja tehokkaasti hyödyntäen ja luonnon arvo on tehty päätöksenteossa näkyväksi. Suomi on hiilineutraali ja luontoposiitiivinen vuonna 2035. Suomella on suuri hiili- ja luontokädenjälki.”

1. Otetaan käyttöön **luontopääoman tilinpito**, joka tekee näkyväksi luonnon arvon taloudelle
2. Säädetään **luontolaki**: puitelaki, joka ohjaa viranomaiset ja hallinnonalat ottamaan luontokadon haltuun kokonaisuutena.
3. Käynnistetään **luontohaittojen markkinaperusteinen hinnoittelu** luomalla kattava ekologisten kompensatioiden markkina
4. Varmistetaan **ennakoitava toimintaympäristö**: pidetään kiinni asetetuista tavoitteista
5. Varmistetaan **osaavan työvoiman saatavuus**: yrityksillä tulee olemaan huutava pula niin ekologian kuin kiertotalouden osaajista
6. Suunnataan **innovaatiopolitiikalla** TKI-panostukset kestävän kasvun lähteisiin
7. Toteutetaan **kestävän kehityksen verouudistus**
8. Hillitään sote-menojen kasvua **luontoterveysohjelmalla**

Vahva demokratia ja osallisuus heijastuvat kasvuun!

Yleinen demokratia ranking

 sijalla 8

Ruotsi sijalla 1

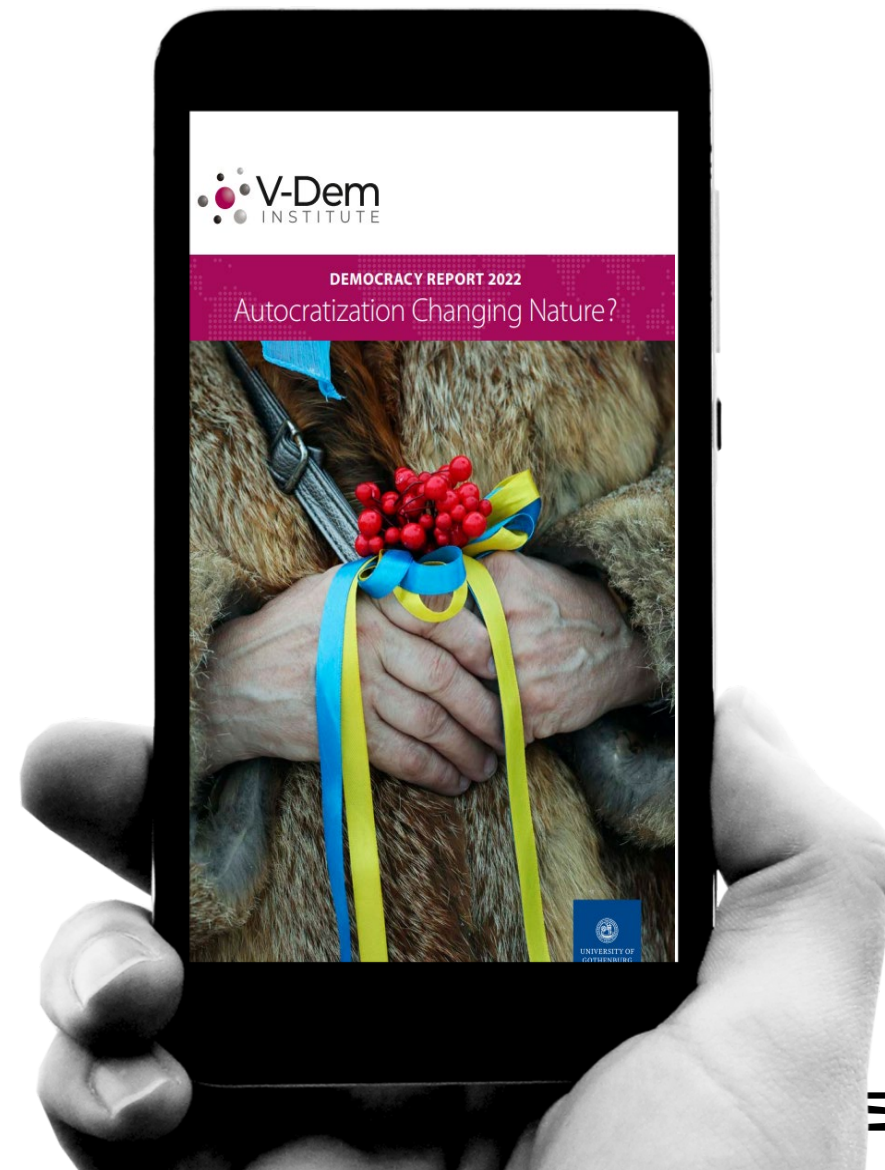
Tanska sijalla 2

Norja sijalla 3

Osallistuvan demokratian ranking

 sijalla 24

Lähde: Göteborgin yliopiston V-Dem -instituutin demokratia raportti (2022):
https://v-dem.net/media/publications/dr_2022.pdf

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

